

RENOVACIÓ

Preus de subscripció

Un mes, 50 cènts. Número solt, 10 cènts.

Anuncis (Preu per mensualitats)

4.ª plana, 8 ptes. ; 6.ª, 4 ptes. ; 12.ª, 2 ptes.

Intercal·lats i remitis, a preus convinguts

Periòdic setmanal, portaveu de la Joventut Nacionalista Republicana Socialista (en constitució)

Els treballs se publiquen baix la sola i única responsabilitat dels autors. No's retornen originals

REDACCIÓ
CLAVÉ, 3

ADMINISTRACIÓ
PRIM, 60

Tots els treballs són de reproducció lliure, indicant tant sols la procedència

Candidatura para diputados provinciales

Disconformes amb els uns i els altres dels que avui lluiten únicament pel triomf dels seus candidats; no veient en cap d'ells un afí als nostres ideals, recomanem als amics que votin aquesta candidatura; aquesta, és la de **RENOVACIÓ**

Paradoxes electorals

Granollers, és el poble de les paradoxes. Sobre tot en la política, s'hi han presenciat coses i casos eminentment paradoxals.

Les incoerències i inconseqüències polítiques hi han viscut sempre a l'ordre del dia. No sembla sino que'ls habitants del nostre poble, portin clavat en son esperit l'estigma de l'inconsciència.

I si hi hà algú que dubti del nostre paradoxisme, se'n convencerà avui, amb motiu de les eleccions que s'han de celebrar. Veiem-ho.

CARA

Avui se donarà'l cas, insòlit a totes llums, de que molts homes que s'han distingit cridant

anatemes contra'ls carlins i que blasonen constantment de dir-se republicans, per a aguantar la disciplina del partit a que, de fet, pertanyen (el d'en Torras), i fent servir d'escut al caciquisme de la Lliga, acudiràn tots mansos, esforçant-se en fer la cara de convençuts, a emitir son sufragi per una candidatura que, per a vergonya i escarni de la llibertat, porta'l títol de anticaciquista. Formen la candidatura, dos carlins i un lliberal; si bé un d'aquells se presenta a títol d'independent per a atenuar en lo possible, l'indecorós contuberni.

Emperó ja ho deia «El Demócrata»:

«Hemos dicho, y no nos cansaremos de repetirlo, que con la frente bien alta vamos a las elecciones contando como aliados a los tradicionalistas que son, en el distrito de Vich, una potencia; y, como «nobleza obliga», no dejaremos en nuestro empeño de que sea votada in-

tegra la candidatura, yendo nosotros delante con el ejemplo.»

Davant d'una aberració tant pecaminosa per als ideals i que tant mal parats deixa els monopolitzadors del lliberalisme granollerí, cap preguntar:

Però, senyors, a quin punt havem arribat? A aital extrem de deixadesa moral ens trobem, que per a anar contra la Lliga hem de devallar al nivell de votar als successors d'en Cucala, Savalls i companyia? I això ho aconseguen aquells homes que invoquen a cada paraula la llibertat i la democràcia?...

On són els ideals de República de que amb tant braó se'n feu gala, en altre temps, per estimats granollerins?...

Què'n queda dels entusiasmes que feren bategar els cors d'aquells bons lliberals que saben sagellar amb sa sang la terra dels nostres amors?...

Què se n'és fet dels antics republicans de l'Unió, que amb tanta energia sostingueren series campanyes en contra de tota mena de corrupteles polítiques, enarborant la bandera de l'intransigència?...

Que's doni la cara d'una vegada i's digui que'l fer de republicà d'en Torras és molt més cómodo i, sobre tot, molt menys compromés.

Que's tingui la gallardia i la sinceritat de declarar-ho així.

Però, càl... Seguiràn practicant l'acomodaticia política de fer de republicà romanista, esperant que torni a venir el 17 de gener de l'any que ve per a anar a oir de nou com els mateixos cap-devantera que avui pel be del districte pidolen el vot per carlins, se pronunciaràn en contra dels mateixos, titllant-los de dignes successors d'en Tristany i demés alhajas de tristos records, amb aquell vocabulari tant groixut que solen usar en la tràgica diada.

I també aplaudiràn, perque a força de presenciar paradoxes, indefectiblement han d'evolucionar a parar paradoxals.

Si al poble granollerí li quedés tant sols un gram de pudor polític, se preguntaria:

Amb quina autoritat aquests senyors que, un dia, pels seus fiins, ens demanaren nostre sufragi pels carlins, ara, tot erigint-se en adalits de la Democràcia i de la Llibertat, s'atreveixen a vituperar tant implacablement a aquells elements?

Però, no; el poble inconscient seguirà tant impassible com abans i continuarà votant als carlins quan en Torras o en Montaña els ho digui, i els condemnarà, junt amb aquests, quan torni el 17 de gener, d'un altre any.

I vagi tot això per a aquells que diuen que fem el joc d'en Barangé.

CREU

Veiem are'ls que votaran als altres lliberals, als lliberals d'en Barangé, Tardà i compafia. Aquesta colla de polítics fracassats, vells, caducs, semblen talment, en aquestes eleccions, que estiguin nets de culpa; semblen angelets ababats de despenjar-se del cel.

Res d'aixó. Són els de sempre; són la colla que han administrat Granollers durant trenta o quaranta anys, deixant una estela de déutès que's farà difícil pagar; són la colla que segueixen al seu amo, perquè aquest ha distribuït les cederes durant molt temps, i espera encare poder-les tornar a repartir; són la colla dels que tant aviat voten a un candidat carlí, com a un *Perico de los palotes* qualsevol, si'l *senyor* els ho indica.

En la diada d'avui, diuen que votaran a la «Lliga» i tiren en cara als seus contraris el que votin a un carlí, sense recordar-se que precisament fou l'amo, el propi Barangé, el que dient-se lliberal, va ésser elegit diputat provincial junt amb un carlí, en Pericas. Votaran als regionalistes, perquè's regionalistes no van amb en Torras; a pesar d'ésser aquests mateixos elements els que llençaren al públic l'històric anatema: *L'home funest*. I encare's diu que de la propia candidatura regionalista, en treuran un nom, per a votar a un carlí. Per què? Per a fer passar per la vergonya a Granollers de que apareixi'l candidat carlí amb major número de vots que tots els seus companys de candidatura. Per a després poder tirar en cara dels seus contraris aquest estigma vergonyós per a una població lliberal i republicana com la nostra.

Vetaquí'ls procediments que segueixen. Vetaquí'ls ideals que sustenten. Res que signifiqui amor a la Llibertat; res que enlaire el bon nom de Granollers. Res de feina constructora que, per altre part, no són pas capços de fer la.

L'història de la seva política, és prou coneguda per a que, emparant-se en els desacerts i encepègades de sos contraris, vulguin erigir-se altre volta en directors d'un poble que, per dissort, ha tocat i toca encare les conseqüències. La ferida encare no està tancada i jamai podràn aparèixer als ulls del poble amb les mans nètes, aquells que encare han de purgar les culpes que una devoció massa intensa a *Sant Roc gloriós*, els cobrí l'ànima.

I vagi tot aixó altre pels que diuen que fem el joc d'en Torras.

RÀPIDA

BLOQUEIG ELECTORAL — *En la llar vella, caduca, on se respira un aire corromput de sant conformisme, el bloqueig produeix son efecte.*

L'amor, la renovació, que és vida, manca en son esperit imbècil; egoista, mesquí, i voten contra consciència, degradats per son ànima traïdora, covarda, abocada a la pendent opresora del caciquisme. La recompensa, a aquests, és a voltes diner; per altres, és sols coca i aiguardent.

En la llar nova, que tot és vida, llum i alegria, s'hi presenta avui, el cacic, el burgès, el propietari a pidolar el vot, emparats per la sagrada amistat que l'home havia brindat a tots els del poble.

Aquesta mena de gent, que no reparen on

entren, encare que'ls consti que llur amic no combrega en ses doctrines, confonen l'amistat, el negoci i la política, com una mateixa cosa. A la primera negativa, declaren el bloqueig, per si poden rendir a l'orgullós per la misèria.

Però en la llar nova tot és inconmovible i no hi fan niu'ls desenganys; i amb més braó que mai's treballa; se rebel la contra'l bloqueig i's vota conscientment

¡Maleit sigui mil voltes el bloqueig electoral!

Amordaçat cobardement

Altre volta en Romanones s'ha declarat inepte per a regir els destins de l'Estat espanyol.

Moltes proves ens havía donat de la seva inutilitat i de la falta de confiança de que disfruta, però molt plenament ens ho ha vingut a demostrar amb el darrer tancament de Corts.

Després de procurar que'l diputat per la Catalunya digne, en Marcellí Domingo, aplacés la seva anunciada interpel·lació sobre la vergonya del Marroc i a l'enfront de l'enteresa d'aquest valent republicà, que no s'avingué als manejos del comte, a aquest no li ha quedat altre remei, per a fer lo callar, que tancar de cop les Corts, volent tapar així la boca que iradament, amb la santa violència de les grans rebel·lies, hauria proclamat ben alt els escàndols que la política monàrquica està portant a cap en les terres d'Àfrica.

El senyor comte no podia sentir les veritats que en Domingo li hauria tirat en cara, indignat pel què ha vist en el Marroc. Sabia molt bé, el senyor *minaire*, que s'esperava la paraula d'en Domingo i molt més, bé sabia que no parlaria pas combatent sistemàticament, sino que amb proves irrefutables li hauria parlat dels negocis del Marroc. I en Romanones no hauria sapigut què dir. Hauria hagut de callar: no com un covard, sino com un culpable. No per falta de valor, sino per falta de raó.

S'ha estimat més atacar les llibertats populars, tancant el Parlament, per a evitar la fiscalització dels seus actes. S'ha estimat més que li diguessin covard, que no pas altres paraules menys fines, però més adequades. I ha tancat les Corts fent ús d'uns drets que's concedeixen als governants quan no volen sentir paraules que'ls ofenen (?).

Però en Domingo no callarà. En Domingo no acostuma a deixar-se emmotllar. Té un caràcter massa lliure, per a que logrin fer-lo callar. Una santa indignació bull en el seu pit, ofegant-lo, i per çò l'ha de treure. Perquè és un republicà ferm; perquè no s'avé a les circumstancies acomodaticies, a les quals s'avenen molts espanyols i molts republicans. Ben clar ens ho va dir, el dia que'ns honrà amb la seva visita: «Som ciutadans que estem en guerra» Belles paraules d'un lluitador per la Llibertat i per la República.

I, què farà'l poble? Com are. El poble dormirà. El poble, està baldat i no sent els cops que'l blavejen. El poble, pateix fam; però fam de tot: de pa, de justícia, de llibertats; però calla estoicament, resignadament, com si no tingués ànima.

Com un fenòmen d'atavisme, sembla que fem el pas endarrera i anem als temps del feu dalisme. A quells temps dels senyors d'*horca y cuchillo*, arros dels cabals, vides i honres dels seus vasalls.

Fins quan durarà, aixó? ..

ESTEVE SARRÓCA

AIGUA FORTS

I

El meu amic Vilatorra, és un home de bé, un bon Jan, un bon pare de família i, sobre tot, un bon marit; tant bon marit, que encare no s'ha adonat que'l seu fill gran, un bordegaç d'uns disset anys, s'assembla molt a l'apotecari del seu carrer. Males llengües, d'aquestes que s'entenen estisorant honres i benestars, exàgeren la bonhomia del meu amic fins a l'extrem de dir que no s'enfada per res del món. D'aixó jo'n puc assegurar el contrari. Al meu amic l'empipa una cosa. Que li diguin que no és lliberal i li neguin les seves idees avençades.

Allavores, els seus ulls brillen, la seva cara engrogeeix d'ira i'ls seus punys menacen, si pot-ser a coses abstractes, perquè no li agrada concretar mai. Diu que no's vol crear enemistats i que si així com s'està en un poble, s'estés a ciutat, ja hauria agafat la teia i hauria calat foc a tot arreu. Palaus, convents, temples, quartels, tot, tot ho arrassarà amb la teia destructora.

Si no fos per aquestes idees, que li han imbuït els mals companys, en Vilatorra seria un home d'ordre i aniria a missa cada diumenge i portaria la dona a sermó, si és que ella ho volgués.

Els diumenges, va al cafè, a fer el cigaló i a discutir, sobre tot a discutir; a semblar les seves idees per les taules de cafè; puix diu, que sobre'l marbre de les mateixes s'arrel·len i donen fruits.

De vegades pensa una cosa gran — com totes les que pensa ell — i va capficat pel carrer dret a la seva tribuna, gosant ja amb els futurs crims que llençarà en defensa de la tessi que tot just el seu cap concebeix.

Arriva al cafè; va per badar la boca, i calla. Què fa, que resti mut? ..

En Vilatorra — el meu amic — té una flaqueza. És idòlatra del cacic del poble. Un *fulano* que amb la seva *labia* fa veure'l blanc negre i conxerteix a gent baixa en prestigiosa, va conquistar-li les simpaties, convertint-lo en un goç seu.

I si l'amo diu que no, ell calla i s'ajup, creient en una equivocació de les seves dèries.

En Vilatorra, és botiguer. Té una botiga de mongetes cuites, escombres i gaseoses. Una botiga d'aquestes que se'n diuen de *Comestibles*, encare que's venguin més fregalls que queviures. I com a bon botiguer, sab fer molt bé la balança de les seves idees. Devant d'un *sanyó Esteve*, calla; encare que la seva ànima renegui, i davant d'un dels seus — joh, davant d'un dels seus! — enjega tota la bateria de les seves cordes vocals i crida i baladreja i fins titlla de conservadores a les pacífiques mongetes que expendeix.

La gent conservadora del poble, quan parla d'ell, diu:

— És un bon home. Llàstima de males companyies, que'l desencaminen, portant-lo a un exaltament d'idees, perillós.

I'ls catòlics pregunten per la seva ànima, bo i amagant una mofeta rialla que'ls entre obra els llabis.

XIXU

POSTALS

Últimes novitats a l'IMPRESA GARRELL

GERMANIA

Terra fecunda i resplendent, entre mig de boscos verges! Mirant els arbres centenaris, Goethe trobava ses fonts de inspiració, fent ses millors poemes... Terra de tradició, terra de llacs, sembla que la naturalesa no hagi escatimat res per a que podessin córrer ben lliures, els genis d'Heine i Schiller!...

Bregol d'aquesta música, tants cops admirada i sempre fresca com un mati de primavera! Wagner, Bethoven, Bach i tant i tants que mereixerien que sos noms fossin esculpits en marbre, com els dels filòsops de l'antiga Grècia, són fills séus!...

Ella, fou la que amb sos pensadors promogué una revolució en el pensament humà. Kant, amb aquella obra sabia que's diu: «Crítica de la raó pura», dona un cop mortal al fanatisme de aquell temps.

Pestalozzi, que mereixeria que'l tinguéssim sempre a la memòria, perquè sigué un verdader màrtir, un apòstol de l'infantesa, trobem en ell a un verdader pare que's gastava per a l'educació tota sa fortuna; que era quantiosa, morint pobre. Admirable fi, comparable sols a a la de Diògenes!...

Pero, ¿qué veig? On és l'esperit de Schopenhauer? Què s'és fet d'aquella terra on Luter llençà'l crit de protesta contra l'església del Papa?... Tot, tot és amagat sots aquesta figura *kolossal*; aquest déu Marte modern; aquest càncer que nasqué en la terra més lliberal del món; aquest governant que diu: «No és amb discursos ni amb votacions que se solucionen els conflictes de la nació, sino amb el ferro i el foc.»

Aquesta nova tactica de regir nacions, comença de l'any '70 cap aquí. La nació de la química, la filosofia i la música ha enal·lit fins al grau màxim l'art guerrer, art que creiem estava arreconat per sempre. Els resultats, mireu-los: misèria, fam, ruïnes...

Nosaltres, els homes, hem d'estimar lo hermós, lo bell, lo sublim, vinga de la part del món que's vulga; que tots ho som de germans; però mai, mai hem d'admirar als homes fets de bronze, amb cor de ferro!...

EMILI FORQUELL

Renovació

SE VEN A LA BOTIGA NOVA

NOVES

Per causes involuntaries, deixarem de passar alguns exemplars de RENOVACIÓ del nombre passat

Preguem als amables llegidors que'ns perdonin aquesta falta.

També és probable que'l nombre d'avui'l passem a altres que no l'han demanat.

Deixem a la discreció i bona voluntat dels llegidors, el suscriure-s'hi.

....

LES ACERES. — Continúa amb força activitat la feina de construir les noves aceres del carrer d'en Clavé.

Per cert que resulten molt boniques i espaioses i les alaba tot hom. Una felicitació per tant important millora.

....

OBITUARI. — Dijous passat fou conduit a sa darrera estada'l que fou conegut secretari de nostre Ajuntament i procurador, en Jaume Bonet. L'acte de l'enterrament fou una vera manifestació de les amistats amb que comptava.

(D. E. P.)

....

DEIXADESA. — Ja fa temps que passa de brut i asquerós l'estat del Parc de l'estació. Ja en altres ocasions hem cridat l'atenció del senyor alcalde sobre aquest fet vergonyós per a la nostra vila. Esperem que's farà càrrec de que precisament és el punt d'entrada a Granollers i que tanta gent com arriba, s'ha d'adonar d'aital deixadesa i abandó.

....

Han entrat a formar de l'orquestra «La Catalana», els distingits professors de cornet i violí, respectivament, en Pere Galobardes i en Carles Domenech.

....

ESPECTACLES

CASINO DE GRANOLLERS. — Avui definitivament s'inaugura'l Cine en aquesta societat. Sabem que'l programa de pel·lícules serà interessant i no conegut a Granollers.

....

L'UNIO LLIBERAL. — El passat diumenge, debutà en aquest teatre, la companyia de sarçuela d'en Lluís Casaseca, que dirigeix el primer actor l'Enric Torrijos i en la qual figura com a mestre concertador, don Joan Camprubí.

Posaren en escena les obres «El bueno de Guzmán», «La niña de los besos» i «El Príncipe Casto», a la tarde; i «Amor ciego» i «Serafín el Pinturero» a la nit.

En l'interpretació de totes elles sobressortí extraordinàriament el senyor Torrijos, que és un excel·lent actor, el qual, junt amb el senyor Cámara (aquest fent el paio) feren les delícies de l'auditori.

El reste de la companyia, incluint-hi les dames que la formen, es fluixíssim. El baríton tampoc ens agradà.

L'orquestra «La Moderna», amb les vacants interinament ocupades, fou ben portada pel mestre ja anomenat.

***

Funcions per a avui:

Tarde: «Los Cadetes de la Reina» i «Serafín el Pinturero».

Nit: «La Casta Susana».

....

CAFÉ NOU. — Diumenge passat se celebrà en aquest teatre la segona funció d'abonament de la present temporada de quaresma, a càrrec de la «Joventut Alhambrina».

Les obres que's representaren foren, «La Tosca», drama en quatre actes, de l'escriptor francès Victorià Sardou, traduït al castellà, per a l'escena espanyola, i la comèdia «Mala Nit».

Se distingiren, en el drama, la notable primera actriu na Mercè Daroqui, que tingué moments molt feliços, fent-se aplaudir entusiastament pel nombrós públic, i els joves Gurri, Fernández que encarnà admirablement el personatge de Cavaradossi i Masó.

Varen secundar-los discretament, els joves Barnet, Terricabras, Brugués, Joseph, Casals i Nogués

L'orquestra «La Catalana», contribuï molt eficaçment a arrodonir l'obra tocant diferents composicions, intercal·lades en les principals escenes.

El públic, en conjunt, se mostrà satisfet.

La comèdia la representaren, la senyora Daroqui i els joves Gurri, Terricabras i Barnet

L'orquestra tocà també, com de costum, en els entreactes.

El sorteig d'un objecte va correspondre al número 83, que'l posseïa la família Estrany.

***

Està anunciat, per a avui a la nit, el drama de l'Angel Guimerà «Terra baixa» i la comèdia «La sala de rebre».

Com en l'any passat, se ha encarregat del paper de Manelic l'apropiat jove en Marius Masó, que tant aplaudit va ésser.

Hi pendrà part l'orquestra «La Catalana».

....

MUNDIAL CINE. — En aquest concorregut saló, feu son debut, l'abans passat dissabte, la gentil cançonetista Pilar Alonso. Artista que canta, diu i acciona amb gust i delicadesa la creiem digne de figurar en el nombre d'estrelles de primera magnitud que irradien en el cel de l'art de «varietés».

¡Molt bé, Puig; així és com se fan plens i com els empresaris recobren son prestigi!

El que cobra la casa reial

(segons el pressupost per a 1917).

	Pessetes
Don Altos	7,000,000
Donya Victoria	450,000
Príncep d'Asturies	500,000
Infant don Jaume	150,000
Infanta donya Beatriu	150,000
Infanta donya Isabel	250,000
Infanta Maria Eularia	150,000
Infanta donya Maria de la Pau	150,000
Reina donya Maria Cristina	250,000
Sumen Ptes.	9,050,000

Sabatería Riera

ABANS MARLET

Carrer d'en Prim, 7 Granollers

IMP. DE E. GARRELL : GRANOLLERS

BANCA I BORSA

SANT ROC, 10
GRANOLLERS

Operacions de Banca de totes classes : Negociació i cobro d'efectes de comerç : Emissió de Xecs : Ordres de Borsa : Negociació i cobro de Cupons

FERNAN PALAU

Corresponsal del Banc de Barcelona (Sucursal 1) i del Banc Hispà Americà

La Unión i El Fénix Español

Companyia d'asegurances reunides
(INCENDIS i VIDA)

Representant a Granollers:

José Casado Muriel

ALFONS IV, 26

SABATERIA

de

N. Valls i fill

Calçat sòlid i elegant
a preus reduïts

CARRER DE SANT ROC, 5

J. Buenaventura

Sastre

Casa on deuen vestir-s'hi's joves
més elegants

Carrer de Sant Pau, 15, principal
BARCELONA

Fotografía BOSCH

Retrats al bromur

Reproduccions i Ampliacions

50 por 60 centímetres des de

5 PEsSETES

Espana Vitalicia

COMPANYIA DE SEGURS SOBRE ENFERMETATS

Metge Representant: DON ALFRED CANAL

TAULA DE SUBSIDIS

Categorías	PRIMES		SUBSIDIS DIARIS			SUBSIDI DEFUNCIÓ
	De 10 a 42 anys	De 42 a 55	Medecina	Ciruj. Major	Ciruj. Menor	
1. ^a	0'60	0'95	1'50	1'50	1'00	12'50
2. ^a	1'10	1'35	3'00	3'00	2'00	25'00
3. ^a	1'60	1'85	4'00	4'00	2'50	35'00
4. ^a	2'10	2'60	5'00	5'00	3'00	40'00

NOTA IMPORTANT : El subsidi per defunció pot augmentar se fins a 200 ptes. satisfent una sobre-prima de 0'20 ptes. cada mes.

DISPONIBLE

ESTEVE

CAMILLO

CALITAT EXTRA SUPERIOR

Vendes a l'engrós i al detall * Exportació a provincies

CARRER D'EN PRIM, 87

Miquel Iglesias

PLAÇA DE LES OLLES, 14

Gran assortit
en

Articles de Pisa,
Bateria de cuina

Flors artificials

SASTRERIA

de

J. Sitjes Freixas

:: Confecció esmerada de trajos i
tota classe d'abrics (gabans, etc.)

Plaça Major, 27

DISPONIBLE